

היסטוריה דתי

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(13x3)	—	39	נקודות
פרק שני	—	(22x1)	—	22	נקודות
פרק שלישי	—	(13x3)	—	39	נקודות
				100	סה"כ נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: בתשובותיך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 13 נקודות).

1. **הצג** את המטרה של הלאומיות המודרנית.
הסבר מדוע לאומנות (לאומיות קיצונית) עלולה לפגוע בקבוצות מסוימות בחברה.
2. **הסבר** כל אחת מן העמדות בוויכוח בין אליעזר בן יהודה ובין העדה האשכנזית ביישוב הישן בנוגע לשימוש בשפה העברית בחיי היום-יום.
הצג פעולה אחת שעשה אליעזר בן יהודה כדי לקדם את השימוש היום-יומי בשפה העברית.
3. **הצג** את ההבדל בין הציונות המדינית ובין הציונות המעשית.
הסבר מדוע הייתה הצהרת בלפור ה'ש"ג חשוב בעיני התנועה הציונית.
4. לפניך הגורמים שהובילו לפרוץ מלחמת העולם הראשונה: מרוץ החימוש, המרוץ האימפריאלי, רצח יורש העצר האוסטרו-הונגרי.
בחר באחד מהם, **והסבר** כיצד הגורם שבחרת הוביל לפרוץ מלחמת העולם הראשונה.
הצג מאפיין אחד של מלחמת העולם הראשונה.
5. **ציין** שתי פעולות של ערביי ארץ-ישראל נגד היישוב היהודי בפרעות תרצ"ו-תרצ"ט (1936-1939).
בחר באחד מארגוני המחתרת – ההגנה או האצ"ל.
ציין את שם הארגון שבחרת, **והסבר** את העמדה שלו בנוגע לוויכוח על "הבלגה" או "תגובה" בתקופה זו.

פרק שני (22 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 6-7.

6. שינויים בחיי היהודים בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20

א. בנספח לשאלה 6 מוצגת גלויה (מכתב עם תמונה) מתחילת המאה ה-20. בגלויה נראית משפחה יהודית מאוסטרו-הונגריה בליל הסדר.

הסבר כיצד שמירת המסורת היהודית באה לידי ביטוי בגלויה על פי אחד מן הרכיבים בה.

הסבר כיצד ההשתלבות של המשפחה היהודית בחברה הכללית באה לידי ביטוי בגלויה על פי אחד מן הרכיבים בה.
(11 נקודות)

ב. **הצג** את הרעיון של "תורה עם דרך ארץ" של הרש"ר הירש, **והצג** פעולה אחת שהוא עשה כדי לקדם רעיון זה.
(11 נקודות)

7. "המזרחי" ו"הפועל המזרחי"

א. **הצג** את הסיבה להקמת תנועת "המזרחי" כתנועה נפרדת בתוך התנועה הציונית.
הסבר כיצד הֶצְדִּיק הרב ריינס את שיתוף הפעולה עם החילונים בתנועה הציונית.
(11 נקודות)

ב. בנספח לשאלה 7 מוצגת כרזת בחירות של "הפועל המזרחי" משנת 1951.
הצג את רעיון "תורה ועבודה" של "הפועל המזרחי".
הסבר כיצד רעיון "תורה ועבודה" בא לידי ביטוי בכרזה, חוץ מן הכיתוב "תורה ועבודה".
ציין מי היו שתי הקבוצות ש"המרד הקדוש" כוון נגדן.
(11 נקודות)

פרק שלישי (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 8-12 (לכל שאלה — 13 נקודות).

8. **הצג** על מה מבוססת שנאת ישראל המסורתית.

הצג על מה מבוססת האנטישמיות המודרנית.

הצג פעולה אחת שנקטו הנאצים נגד היהודים עד פרוץ מלחמת העולם השנייה (1933-1939).

9. **הצג** קושי אחד שעיימו התמודדו ראשי היודנראט בגטאות בתקופת השואה.

ציין שתי דוגמאות לניסיונות של היודנראט לְשַׁפֵּר את חיי היהודים בגטו.

10. **הצג** סיבה אחת להקמת תנועת המרי העברי (1945).

ציין פעולה אחת שעשתה תנועה זו.

הצג סיבה אחת לפירוק תנועת המרי העברי (1946).

11. **הצג** סיבה אחת שבגללה הסכימו מדינות ערב לסיים את הלחימה עם ישראל במלחמת העצמאות ולחתום על

הסכמי שביתת נשק (1949).

הסבר כיצד השפיעו מלחמת העצמאות והקמת המדינה על חיי היהודים בארצות ערב.

12. בשנות השבעים, השמונים והתשעים של המאה ה-20 עלו לישראל יהודים מברית המועצות ויהודים מאתיופיה.

הצג סיבה אחת לעליית יהודי ברית המועצות, ו**הצג** סיבה אחת לעליית יהודי אתיופיה.

לפניך שמות של אישים שעלו לישראל מברית המועצות ושל אישים שעלו מאתיופיה, שלמדת עליהם: יוסף מנדלביץ,

נתן שרנסקי, יולי אדלשטיין, אידה נודל, יונה בוגאלה, הרב משה סלומון, פנינה תמנו שטה.

בחר באחד מן האישים האלה, ו**ציין** את שמו. **הצג** את הפעילות שלו במדינה שעלה ממנה או את הפעילות שלו

במדינת ישראל.

בהצלחה!